

แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

THE GUIDELINE OF LEARNING MANAGEMENT IN THE NEW NORMAL OF EXPANSION SCHOOLS UNDER CHIANGRAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

¹ศรัณย์ธร สังข์เมือง และ ²วัชระ จตุพร

¹Saruntorn Sangmuang and ²Watchara Jatuporn

¹หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

¹Master of Education, Educational Administration, Thailand

¹Corresponding Author's Email: saruntorn.sm@gmail.com

Received: 2025-03-08

Revised: 2025-03-15

Accepted: 2025-03-17

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 2) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 รวมทั้งสิ้น 291 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ โดยเครื่องมือดังกล่าวผ่านการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.925 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อสังเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในบริบทของยุคฐานวิถีชีวิตใหม่

ผลการศึกษาพบว่า

1. การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.77)

2. แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาครู 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการประเมินผล และ 4) ด้านการบริหารหลักสูตร

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้; ยุคฐานวิถีชีวิตใหม่; โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

This self-directed study aims to: 1) examine the level of learning management administration in the context of the New Normal lifestyle era within the Opportunity Expansion Schools under the jurisdiction of the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3; and 2) investigate the approaches to learning management administration in the New Normal lifestyle era within the Opportunity Expansion Schools under the jurisdiction of the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. The study sample consisted of 291 participants, including school administrators and teachers from Opportunity Expansion Schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. The sample size was determined based on the Krejcie and Morgan table, and a multi-stage sampling technique was employed. The research instruments included questionnaires and interview protocols regarding approaches to learning management administration in the New Normal lifestyle era. These instruments were validated for content validity with an Item-Objective Congruence (IOC) index ranging from 0.67 to 1.00, and the questionnaire demonstrated a reliability coefficient of 0.925. Data analysis was conducted using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, alongside qualitative content analysis to synthesize approaches to learning management administration within the context of the New Normal lifestyle era.

The findings revealed that:

1) The management of learning in the new normal era at Opportunity Expansion Schools under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3 was found to be at a high level overall ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.77).

2) The approaches to learning management in the new normal era at Opportunity Expansion Schools under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3 consist of four main strategies: 1) Teacher development, 2) Teaching and learning management, 3) Evaluation, and 4) Curriculum administration.

Keywords: The Guidelines of Learning Management; New Normal; Expansion Schools

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประชากรและประเทศ โดยเน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาที่มีคุณภาพช่วยพัฒนาความสามารถของประชากรให้สามารถดำรงชีวิตและพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาต้องสอดคล้องกับบริบทของสังคมและช่วยให้ประชาชนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ทำให้ต้องมีมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม ส่งผลให้โรงเรียนต้องปิดและเปลี่ยนไปใช้การเรียนการสอนที่บ้าน รวมถึงการปรับเปลี่ยนปฏิทินการศึกษาเพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว (Ministry of Education, 2020)

การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเผชิญปัญหาใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนาครู 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการประเมินผล ซึ่งมาจากสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยของนักการศึกษาและนักวิชาการต่าง ๆ ประกอบด้วย Duangchurn (2020), Suebsaen (2023), Ketsri (2023), Wetsaksit (2023), Seekarean (2023) และ Mathuros (2021) ทั้ง 4 ด้านนี้มีความสำคัญในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคปัจจุบัน

การรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2566 พบว่าคะแนนเฉลี่ยการประเมินด้านคุณภาพการศึกษา ทั้งการอ่าน (RT) คุณภาพผู้เรียน (NT) และผลสอบ O-NET ของนักเรียนทุกระดับชั้นต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทุกด้านและทุกวิชา Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 (2023) มีการรายงานปัญหาอุปสรรคด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่หลัง COVID-19 พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งมีปัญหาการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ครูขาดการปฏิบัติอย่างจริงจังแม้มีความรู้ ความเข้าใจ จึงส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบท และผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่คุณภาพและความสำเร็จของผู้เรียนตามแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่

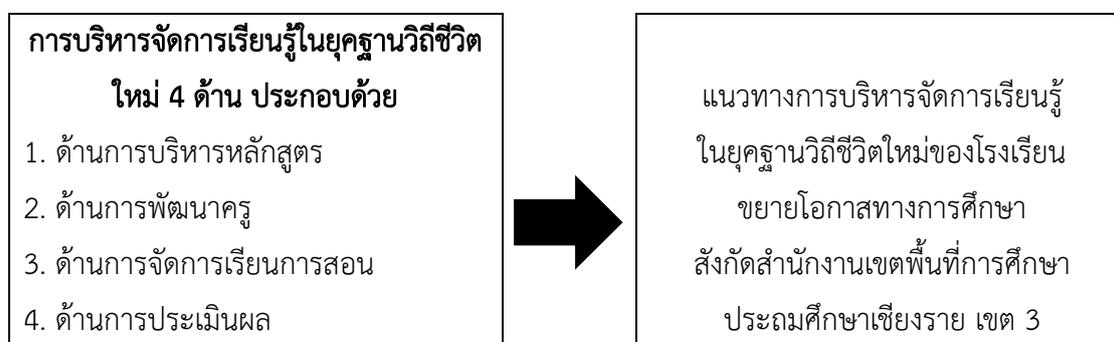
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถนำผลการศึกษาไปกำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนในสังกัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้ศึกษามุ่งศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 1,106 คน จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 51 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 291 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

1) การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอเป็นชั้นภูมิแบ่งบุคลากรของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ทั้งนี้ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมทั้ง 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอดอยหลวง มีโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 51 โรงเรียน

2) การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นภูมิในการแบ่ง ซึ่งผู้วิจัยสุ่มจำนวนโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาดซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 28 โรงเรียน และทำการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเลือกโรงเรียน

3) ทำการสุ่มตัวอย่างบุคลากรของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในแต่ละขนาดของโรงเรียนตามสัดส่วน (Proportional) โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ให้ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และครูผู้สอน จำนวน 263 คน รวมทั้งสิ้น 291 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ สถานภาพและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แบบสอบถามจำแนกเป็น 4 ด้าน เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ Likert (1967) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ มาก

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ น้อย

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) บันทึกขอหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

2) นำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยส่งแบบขออนุญาตผ่านช่องทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (G-mail) ของโรงเรียนพร้อมแนบแบบสอบถามงานวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) และรับข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) จำนวน 291 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้รับจากแบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาคำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการคำนวณหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เป็นรายชื่อ

2) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคนวัตกรรมชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลผลการวิเคราะห์ 5 ระดับ Srisaard (2010) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคนวัตกรรมชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคนวัตกรรมชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ มาก

2.51-3.50 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคนวัตกรรมชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคนวัตกรรมชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ น้อย

1.00-1.50 หมายถึง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคนวัตกรรมชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคนวัตกรรมชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคนวัตกรรมชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย

เขต 3 ทั้ง 5 อำเภอ อำเภอละ 1 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จาก ผู้ที่มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป รวมทั้งสิ้น 5 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนาครู 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านการประเมินผล ซึ่งใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างลักษณะใช้คำถามเหมือนกันทุกคน เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) บันทึกขอหนังสือขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

2) นำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษามาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยส่งแบบขออนุญาตผ่านช่องทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (G-mail) ของโรงเรียนและนัดหมายวันและเวลาในการสัมภาษณ์ออนไลน์จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3) ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มาพิจารณาฉันทามติ และปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำมาจัดทำเป็นแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ข้อ	การบริหารจัดการเรียนรู้ ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่	(n = 291)		แปลผล	ลำดับที่
		\bar{x}	S.D.		

1	ด้านการบริหารหลักสูตร	4.23	0.80	มาก	4
2	ด้านการพัฒนาครู	4.34	0.80	มาก	1
3	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.32	0.72	มาก	2
4	ด้านการประเมินผล	4.24	0.75	มาก	3
รวม		4.28	0.77	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาครู ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.80) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.80) และด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.72)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนี้

1) การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาครู ประกอบด้วยวิธีดำเนินการ 7 วิธี ได้แก่ (1) พัฒนาความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและชักชวนให้เด็กได้เรียนรู้ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสอนที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ครูควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน (2) ครูมีการพัฒนาความรู้ของตนเองให้ทันสมัยทันสังคมปัจจุบัน พัฒนาทักษะใหม่และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาครูให้มีทักษะด้านดิจิทัลสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอนได้ (3) การพัฒนาครูมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและปรับตัวไปกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในอนาคต โดยพัฒนาสมรรถนะหลักสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 พัฒนาทักษะดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีการสอนที่ทันสมัยเพื่อตอบโจทย์ปัญหาของผู้เรียนในบริบทจริง ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง (4) สนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีการพัฒนาตนเอง โดยการจัดอบรม ส่งเสริม และพัฒนาทักษะให้ครูมีทักษะที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย เป็นครูมืออาชีพยุคดิจิทัล เช่น การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลโดยส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อการสอนดิจิทัลต่าง ๆ (5) ปรับกระบวนการทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู โดยส่งเสริมให้ครูออกแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning บูรณาการทักษะชีวิตและทักษะอาชีพเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยเสริมการสอนให้ผู้เรียนมีบทบาทในการค้นคว้าทดลอง และอภิปรายมากขึ้น (6) ครู PLC อย่างต่อเนื่องและนำผลไปปรับวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

โดยให้มีการสะท้อนผลการนำแนวทางจาก PLC ไปใช้ในห้องเรียนจริง (7) ปรับรูปแบบดั้งเดิมจากครูที่เป็นผู้สอนไปเป็นครูผู้สนับสนุนการเรียนรู้ โดยครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ผ่านการใช้เทคโนโลยีให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อภิปราย และลงมือปฏิบัติจริงเชื่อมโยงกับทักษะชีวิตและอาชีพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก และสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์

2) การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยวิธีดำเนินการ 6 วิธี ได้แก่ (1) ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์ และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนฝึกแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลอง กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเป็นระบบโดยใช้คำถามปลายเปิด ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และใช้เทคโนโลยีช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน (2) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอน โดยจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning โดยคำนึงถึงบริบทของผู้เรียนแต่ละคน ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง (3) การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนสามารถเลือกเนื้อหา กิจกรรม หรือวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น วิชาทักษะอาชีพ โดยครูออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและจัดการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์ผู้เรียน (4) ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยจัดการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นและปรับตามบริบทของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (5) มีความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา โดยปรับการจัดการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของนักเรียน ออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับอาชีพ ให้ผู้เรียนมีทางเลือกในการเรียนรู้ตามความสนใจ มีความยืดหยุ่นตามบริบทของโรงเรียน เช่น การเรียนผ่านโครงการ การฝึกงานในชุมชน (6) มีการส่งเสริม สนับสนุน แนะนำ และช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้ โดยการจัดอบรมพัฒนาครูในด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้สื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียน

3) การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการประเมินผล ประกอบด้วยวิธีดำเนินการ 5 วิธี ได้แก่ (1) มุ่งเน้นการนำผลที่ได้จากการประเมินไปสู่การต่อยอดความรู้ของผู้เรียน โดยเปลี่ยนจากการประเมินเพื่อวัดผลเป็นการประเมินเพื่อพัฒนา โดยใช้ข้อมูลจากการประเมินเพื่อวางแผนเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ผ่านการปรับหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตรงกับศักยภาพและความสนใจของผู้เรียน (2) ประเมินจากร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนในช่องทางที่หลากหลายตามสภาพจริง โดยประเมินผู้เรียนจากการปฏิบัติงานจริง เช่น การทดลอง การนำเสนอ การทำโครงการ หรือการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง (3) การประเมินถูกเปลี่ยนจากการประเมินผลการเรียนไปสู่การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ โดยปรับรูปแบบการประเมินผลโดยประเมินความสามารถของนักเรียนผ่านสถานการณ์จริง เช่น ให้ผู้เรียนสะสมผลงาน สร้างผลงานที่เป็นรูปธรรม หรือให้ผู้เรียนสะสมผลงานดิจิทัลผ่าน Padlet เพื่อสะท้อนพัฒนาการของตนเอง (4) ให้นำหนักกับการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจและเชื่อมโยงกับความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากกว่าการเรียนรู้ตามมาตรฐาน โดยเน้นการพัฒนาทักษะที่ใช้งานได้จริง

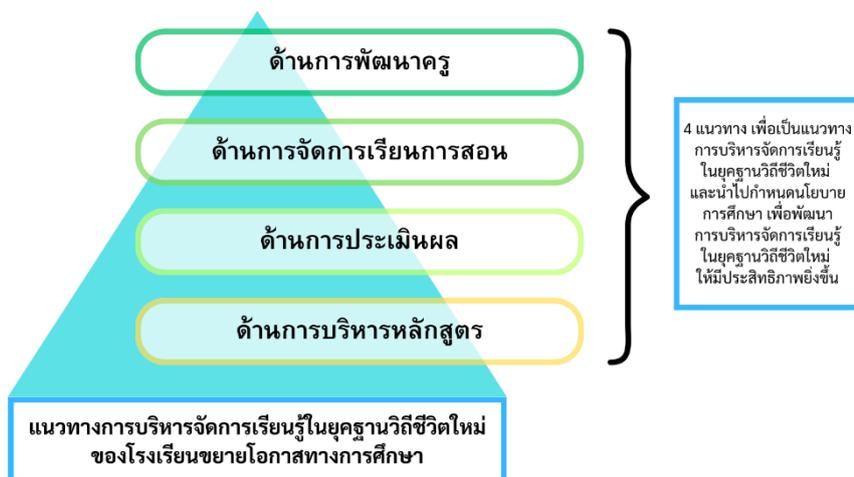
แผนการห้องจำตามหลักสูตรตายตัว ให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามเส้นทางอาชีพหรือทักษะที่สนใจ จัดพื้นที่การเรียนรู้ที่หลากหลายเปิดโอกาสตามความสนใจของผู้เรียน (5) ใช้วิธีการที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่นสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยปรับเกณฑ์การประเมินให้มีความยืดหยุ่น ประเมินจากการลงมือทำ ให้ผู้เรียนประเมินตนเองและให้เพื่อนร่วมเรียนรู้ช่วยประเมินเพื่อสะท้อนการเรียนรู้

4) การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วยวิธีดำเนินการ 7 วิธี ได้แก่ (1) ผู้สอนเสริมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน ทั้งด้านการสอดแทรกความรู้ในการปฏิบัติตน โดยการบูรณาการทักษะชีวิตและทักษะอาชีพเข้ากับการเรียนรู้ สอนการบริหารเวลา การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีมผ่านกิจกรรมกลุ่ม (2) ผู้สอนออกแบบการเรียนรู้ให้ง่ายต่อการศึกษด้วยตนเองสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน โดยครูจัดการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นและปรับตามบริบทของนักเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงและสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ (3) การกระชับหลักสูตร ปรับเปลี่ยนโครงสร้างรายวิชา ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นตามสถานการณ์ โดยการปรับหลักสูตรที่เน้นสาระสำคัญที่ผู้เรียนต้องใช้ในชีวิตจริงโดยเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและการแก้ปัญหาจริงตามสถานการณ์ปัจจุบัน (4) การปรับให้หลักสูตรการเรียนการสอนมีความหลากหลาย โดยการปรับหลักสูตรให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็น เน้นการเรียนรู้เพื่อใช้จริง ออกแบบหลักสูตรให้ปรับเปลี่ยนตามความสามารถ และศักยภาพของผู้เรียน (5) มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยปรับจากการเรียนแบบเนื้อหาเป็นศูนย์กลางไปเป็นแบบสมรรถนะเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและการแก้ปัญหาจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะในแต่ละด้าน (6) มีการวางแผนสำรวจ วิเคราะห์ความต้องการในด้านหลักสูตร โดยการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการระบุนโยบายความต้องการในด้านหลักสูตร (7) การวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรวิธีใหม่ โดยคำนึงถึงปัญหาในการบริหารจัดการเรียนรู้วิธีใหม่และหาทางแก้ไขให้ดีขึ้น โดยการสร้างหลักสูตรที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สะท้อนการใช้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาหาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทำให้ทราบถึงระดับของการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 อันจะนำไปสู่การสร้างแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาครู มีการปรับรูปแบบดั้งเดิมจากที่ครูเป็นผู้สอนไปเป็นครูผู้สนับสนุนการเรียนรู้โดยการพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนชักชวนให้เด็กได้เรียนรู้ ครูมีการพัฒนาความรู้ของตนเองให้ทันสมัยปัจจุบัน พัฒนาทักษะใหม่และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาครูมีส่วนสำคัญในการพัฒนาและปรับตัวไปกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนใน

อนาคต และสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีการพัฒนาตนเอง 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอนซึ่งต้องสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งมีการส่งเสริม สนับสนุน แนะนำ และช่วยเหลือครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ 3) ด้านการประเมินผล โดยการประเมินถูกเปลี่ยนจากการประเมินผลการเรียนไปสู่การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ มุ่งเน้นการนำผลที่ได้จากการประเมินไปสู่การต่อยอดความรู้ของผู้เรียน ให้นำหนักกับการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจและเชื่อมโยงกับความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากกว่าการเรียนรู้ตามมาตรฐาน โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่นสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และประเมินจากร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนในช่องทางที่หลากหลายตามสภาพจริง และ 4) ด้านการบริหารหลักสูตร โดยมีการวางแผน สำรวจ วิเคราะห์ความต้องการในด้านหลักสูตร และพัฒนาหลักสูตรวิธีใหม่โดยคำนึงถึงปัญหาในการบริหารจัดการเรียนรู้วิธีใหม่และหาทางแก้ไขให้ดีขึ้น โดยการกระชับหลักสูตรปรับเปลี่ยนโครงสร้างรายวิชาให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นตามสถานการณ์ ซึ่งผู้สอนควรเสริมกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันทั้งด้านการสอดแทรกความรู้ในการปฏิบัติตน และออกแบบการเรียนรู้ให้ง่ายต่อการศึกษด้วยตนเองสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 นำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำไปกำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนในสังกัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แผนภูมิที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาครู รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในปัจจุบันเกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) หลังจากผ่านสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การบริหารจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งครูเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนรู้ และในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอาจให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการพัฒนาครูเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีดิจิทัล แนวทางการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) และการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย นอกจากนี้ นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonged (2022) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Seepala (2023) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ สหวิทยาเขตบัวบาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ วิทยาเขตบัวบาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ และในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่มีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง ผ่านการอบรม การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลในการสอน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ส่งผลให้ครูสามารถปรับตัวและออกแบบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูอาจเกิดจากนโยบายของภาครัฐและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สนับสนุนให้โรงเรียนมีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านเทคนิคการสอน นวัตกรรมทางการศึกษา และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลและยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ที่ครูมีการพัฒนาความรู้ของตนเองให้ทันสังคมปัจจุบัน พัฒนาทักษะใหม่และเทคโนโลยีต่าง ๆ พัฒนาความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและชักชวนให้เด็กได้เรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonged (2022) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่

ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาครู โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องงานวิจัยของ Sukpat (2021) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีการปฏิบัติมากที่สุด

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษายังคงต้องปรับให้สอดคล้องกับบริบทของยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ ซึ่งรวมถึงการบูรณาการ เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะศตวรรษที่ 21 และความต้องการของชุมชนให้เข้ากับการเรียนการสอน นอกจากนี้ ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบุคลากรอาจเป็นปัจจัยสำคัญ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามักมีงบประมาณ และบุคลากรที่จำกัด ทำให้การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยเป็นไปได้ยาก รวมถึงครูอาจต้อง รับผิดชอบหลายวิชา ทำให้ขาดเวลาในการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวทางใหม่ อีก ประเด็นหนึ่งคือความพร้อมของผู้เรียน เนื่องจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษารองรับนักเรียนที่มีความ หลากหลายทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้การนำหลักสูตรที่ต้องใช้เทคโนโลยีหรือแนวคิดใหม่ ๆ อาจไม่ สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น เพื่อยกระดับด้านการบริหารหลักสูตร อาจต้องมีการสนับสนุนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาเนื้อหา การอบรมครู และการจัดหาเครื่องมือการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ บริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อีกทั้งในการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรใหม่ต้องคำนึงถึง ปัญหาในการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่และหาทางแก้ไขให้ดีขึ้น ควรมีการวางแผน สสำรวจ วิเคราะห์ความต้องการในด้านหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นตามสถานการณ์ในปัจจุบัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Seekarean (2024) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการเรียนรู้ยุค ใหม่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้านการบริหารหลักสูตร มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด อีกทั้งลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้านการบริหารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผลจากการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา ด้านการพัฒนาครู 2) การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา ด้านการประเมินผล และ 4) การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจาก นักวิชาการหลายท่านแล้วนำมาสังเคราะห์จนได้ประเด็นที่สำคัญของการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิต

ใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอยู่ 4 ประเด็นดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้พัฒนาเป็นแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้ง 4 แนวทางดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phramaha Phacharaphol (Phuenbath) (2023) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทองในพระราชูปถัมภ์ฯ พบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทองในพระราชูปถัมภ์ฯ ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทองในพระราชูปถัมภ์ฯ ด้านหลักสูตร 2) การจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทองในพระราชูปถัมภ์ฯ ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) การจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทองในพระราชูปถัมภ์ฯ ด้านสื่อการเรียนการสอน 4) การจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทองในพระราชูปถัมภ์ฯ ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษานโยบายแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามากถึง 3 แนวทาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonged (2022) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 พบว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ 1) การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการประเมินผลในการศึกษาแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ 3) การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรใหม่ตามลำดับความสำคัญใหม่ 5) การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาครู 6) การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ซึ่งมีความครอบคลุมกับผลการศึกษานโยบายแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ผู้ศึกษาได้ค้นพบทั้ง 4 แนวทาง ดังกล่าวข้างต้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Seekarean (2024) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาครู 2) ด้านการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านการประเมินผล

สรุป

การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาครู รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการประเมินผล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตร และแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาครู การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการประเมินผล และการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ผลจากการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการพัฒนาครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการบริหารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาความรู้ของตนเองให้ทันสังคมปัจจุบัน พัฒนาความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน พัฒนาทักษะใหม่และเทคโนโลยีต่าง ๆ พร้อมทั้งพัฒนาครูผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในอนาคต อีกทั้งควรวางแผนสำรวจ และวิเคราะห์ความต้องการในด้านหลักสูตรโดยคำนึงถึงปัญหาในการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการปรับตัวตามสถานการณ์การใช้เทคโนโลยี และการส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายและมีความยืดหยุ่นมากขึ้นตามสถานการณ์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาควรนำแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาครู การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการบริหารหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ได้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.2. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ให้มีประสิทธิภาพ

References

- Boonged, N. (2022). *New normal learning management in educational opportunity expansion schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2*. (Master's thesis). Uttaradit Rajabhat University.
- Chiangrai Primary Educational Service Area Office 3. (2023). *Report of policy and planning group Chiang Rai Primary Educational Service Area 3*. Retrieved June 1, 2024, from <https://anyflip.com/noqxj/orzs/basic>
- Duangchurn, P. (2020). The new normal in educational administration after the COVID-19 crisis. *Journal of Arts Management*, 4(3), 783-795.
- Ketsri, P. (2023). Guidelines management of new normal learning in educational opportunity expansion schools under the Mahasarakham Primary 2. *Journal of Educational Administration and Supervision Mahasarakham University*, 13(1), 136-147.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Educational and psychological measurement*. New York: Minnesota University.
- Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale, in Attitude theory and measurement*. New York: Wiley & Son.
- Mathuros, S. (2021). Management education online in the new normal COVID-19. *Rajapark Journal*, 15(40), 33-42.
- Ministry of Education. (2020). *Preparation of the Ministry of Education before the start of the semester*. Retrieved June 1, 2024, from <http://moe360.blog/2020/05/08>
- Phacharaphol, P. (2023). The guidelines of learning management in the new normal of Wat Mai Krong Thong School under the Royal Patronage. *Journal of MCU Peace Studies*, 11(3), 1056-1067.
- Seekarean, K. (2024). Learning management model of educational institutions in a new normal under Secondary Educational Service Area Office Khonkaen. *Journal of Panya*, 31(1), 1-11.

- Seepala, A. (2023). Learning management in the new way of life Bua Ban Campus Secondary Educational Service Area Office, Loei Nongbualamphu. *Journal of Integration Social Sciences and Development*, 3(1), 1-12.
- Srisaard, B. (2010). *Principles of research* (10th ed.). Bangkok: Surivitayasarn.
- Suebsaen, T. (2023). The guidelines for new normal learning management of Chiang Rai Municipality School 6. *Journal of Education Academic Chiang Rai Rajabhat University*, 8(3), 139-164.
- Sukpat, B. (2021). *Conditions and guidelines for STEM learning management in educational institutions under the Phichit Secondary Education Service Area Office*. (Master's thesis). Naresuan University.
- Wetsaksit, J. (2023). *The guidelines for learning management administration under the COVID-19 pandemic situation for small schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3*. (Master's thesis). Chiang Rai Rajabhat University.